

13

Oktober 2020 Jaargang 8

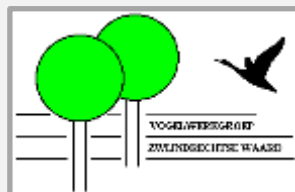
NIEUWSBRIEF

Nieuwsbrief

1	<i>Column/ Colofon</i>
2	<i>Excursies en vrijwilligers werkzaamheden</i>
3	<i>Info Werkgroepen</i>
4	<i>Foto's in beeld</i>
5	<i>Duizenden vogels met de wind in de rug</i>
6	<i>De herfst is begonnen</i> <i>De Brug</i>
7	<i>Op zoek naar sporen</i>
8	<i>Maak kennis met Marcel van der Merwe</i>
9	<i>Het beste advies bij maaifouten</i>
14	<i>Nieuw Europees landbouwbeleid legt bom onder duurzame toekomst</i>
18	<i>Ken jij alle muizen</i>
20	<i>Intra natuur</i>
22	<i>Buiten de regio</i>
23	<i>Kort bericht</i>
24	<i>Vrijwilligers gevraagd</i>

Werkgroep Flora en fauna Zwijndrechtse Waard

(Onderdeel van de Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard)

COLUMN

Stilzitten is geen optie zeker nu buiten de herfst wordt en de mooie verkleuringen van de bomen zichtbaar zijn en neem de padenstoelen erbij en je hebt in de (corona) tijd een leuke dag.

Er is meer nieuws te melden over wat er iet door gaat. Ook nu weer gooit corona het hele planning plan door elkaar het Weetpunt is gesloten vanwege corona. De natuurwerkdag op 7 november gaat niet door. Buiten teleurstelling is er ook een gemis om mensen kennis te laten maken met de natuur. Maar niet getreurd volgend jaar zullen meerdere dagen organiseren om personen geïnteresseerd in de natuur te maken waar het motiveren jongeren centraal staat.

Praten over bioversiteit in d landbouw is tegenwoordig een veel besproken onderwerp. Helaas blijkt nu dat de EU met het nieuwe landbouwbeleid weer de oude richting opgaat die geen rekening houdt met de natuur. Lees verderop een artikel erover. Helaas is de oorzaak tocht wel te zoeken in de politieke wil van partijen om niet te willen veranderen. Zelf partijen met een grote mond in de tweede kamer stemmen ander in het Europees parlement.

Bos is een hot item veel meer wandelaars zijn in de natuur te vinden vanwege de corona maatregelen. Het was zelf verschillende malen spitsuur in de Zwijndrechtse natuur gebieden. Helaas zij ook de gevolgen zichtbaar, Veel achtergelaten vuil, loslopende honden waar het niet mag zicht niet aan de 1,5 meter maatregel houden, omgetrokken bomen enz. Laten we met ze allen ook in de natuur elkaar en de natuur respecteren.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Werkgroep "Flora en Fauna Zwijndrechtse Waard"

De werkgroep is een onderdeel van de "Stichting Tevens werken wij nauw samen met de "Stichting Hooge Nesse/Veerplaat"

*Bezoekerscentrum: t 'Weetpunt
Develpad 169
3335AR Zwijndrecht*

Voor verdere informatie kunt onze website bezoeken

*Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard:
<http://www.natuur-zw.nl/WordPress/>*

*Stichting Hooge Nesse/Veerplaat:
<http://www.hoogenesse.nl/>*

Redactie: Ron Stevense

Lepelaar Foto: Ron Stevense

Excursies Vrijwilligers werkzaamheden Activiteiten

Agenda 2020

WERKGOEP NATUURONDERHOUD ZWIJDRECHTSE WAARD

Werkzaamheden in de Hooge Nesse polder/ Veerplaat

Natuur werkdag Hooge Nesse van 9.00-12.30 uur

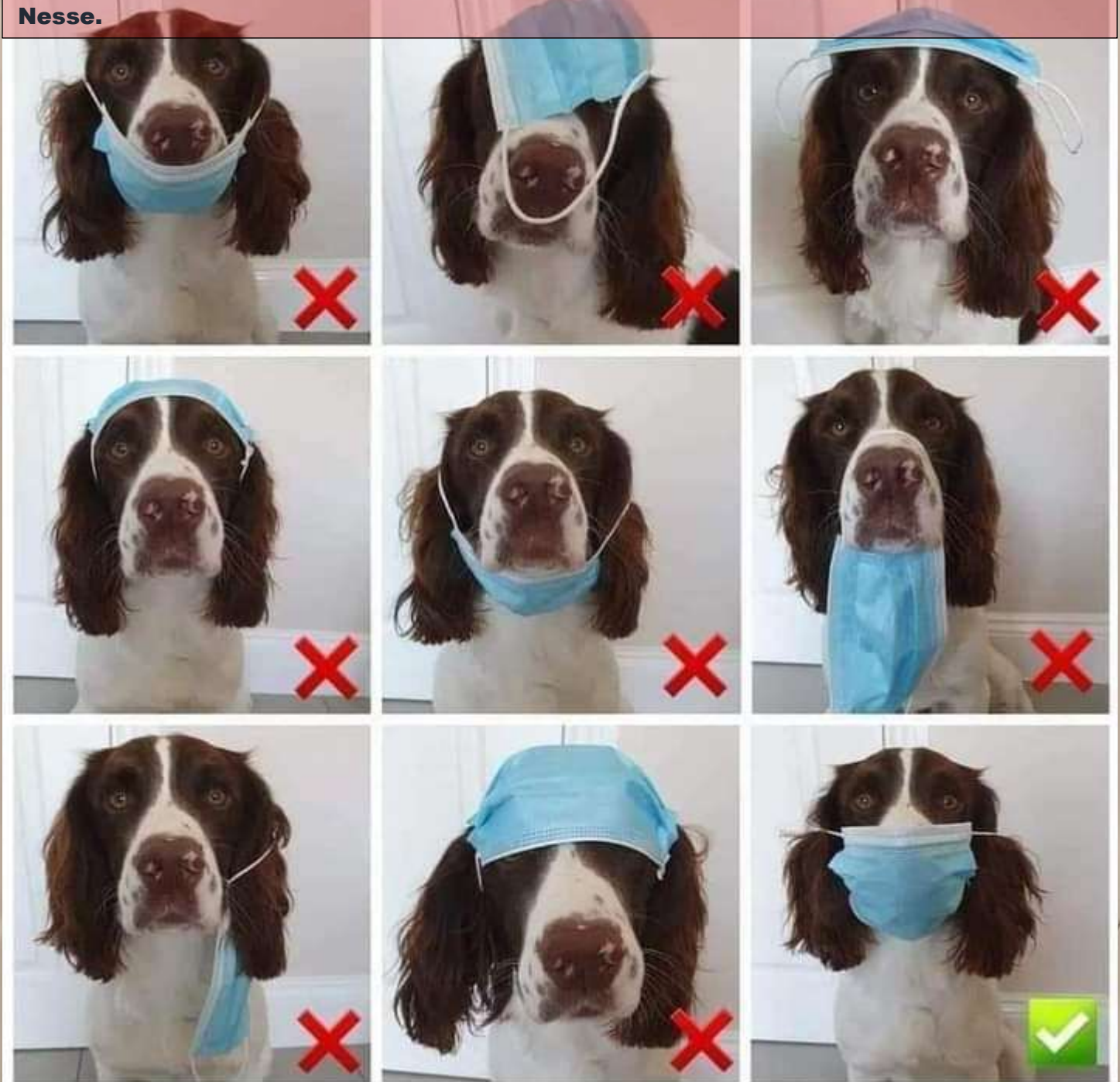
Gegevens zie info bladzijde

28 Oktober
Woensdag

7 November
Zaterdag

18 November
Woensdag

I.v.m. de huidige corona maatregelen is de natuurwerkdag op 7 november komen te vervallen. I.p.v. daarvan gaat wel de werkdag door van de werkgroep Hooge Nesse.

Werkgroep Natuur Onderhoud Zwijndrechtse Waard

Locatie: Hooge Nesse/Veerplaat

KORTE INFORMATIE:

- 1 Spitsuur wandelaars i.v.m. Corona
- 2 Hooibander aangeschaft
- 3 Natuur werkdag 7 november vervallen i.v.m. corona

Verzamelen bij de westelijke hoek waar we laats bezig zijn geweest

Aanvang: 9.00 uur- 12.30 uur
 Klaarzet team 8.30 uur bij van Nesse/ werkschuur
 Onder leiding van: Ron
 Info en afmelden bij: rstevense@chello.nl

Weersverwachting

Verwachte temperatuur: 13 graden Celsius
 Weer: kans op regen
 Bijzonderheden: onbekend

Maaierwerk en ruimen/ Bramen inkorten
Riet vlakke bomen verwijderen

Beheeractiviteiten

Flora en Fauna Werkgroep Zwijndrechtse Waard

Vogelwerkgroep Zwijndrechtse Waard

Excursie werkgroep

Werkgroep nestkasten

KORTE INFORMATIE:

- 1 Kerkuilen nest met 5 kuikens in oktober
- 2 Woningbouw en natuur gaat niet altijd samen
- 3 Watergangen worden geschoond. Overhangende takken mag niet
- 4 Prijs mooiste tuin van Zwijndrecht uitgereikt

Flora en fauna werkgroep nieuws

Kerkuilen kasten blijkt te werken, wetende dat er al drie kasten bezet zijn. We kunnen concluderen dat op meer plekken kasten geplaatst zouden kunnen worden. Weet u wie er ruimte beschikbaar wil stellen laat het dan weten. Dit geldt ook voor torenvalk kasten

Inmiddels zijn er Afspraken gemaakt met de aannemer voor het plaatsen van de dam op de Hooge Nesse en zullen daarna de zonnepanelen worden geplaatst voor terugpompen van water in het rietveld.

Helaas wil het waterschap dat overhangende in het buitendijkse gebied bomen bij de Veerplaat worden verwijderd. Waarom dit moet is niet verklaarbaar, het heeft daar geen enkel zin. We willen proberen dit in de toekomst vorm te geven om in gesprek te gaan met het waterschap om meer natuurlijk beheer te krijgen bij de Veerplaat en oude maas.

Defect machines hebben de laatste tijd ons werken belemmerd. Zowel de éénassige maaier als de klepelmachine zijn defect. We hopen dat het snel wordt opgelost. Zeker in dit seizoen zijn deze machines hard nodig i.v.m het veel maaierwerk wat er nog te doen is. Gelukkig kunnen we met de bosmaaiers veel werk verrichten.

FOTO'S IN BEEELD

Lebelaar

Scholekster

Bergeend

Foto's: Ron Stevense

Duizenden vogels met een windje in de rug

Gemak dient de mens, maar niet alleen de mens. Ook vogels houden er wel van. Afgelopen week was het voor het eerst sinds weken enigszins droog en, nog belangrijker, de wind kwam uit het noorden. Nu veel vogels op weg zijn naar het zoele zuiden betekent dat vooral maar één ding: wind in de rug. Na weken van tegenwind, waarbij vogels toch liever afwachten, trokken vorige week dinsdag tientallen duizenden koperwieken over Ambacht. Langs de kust werden bij Den Haag deze dag meer dan een kwart miljoen van deze lijsters geteld... Deze lijsters lijken wat op de zanglijsters, die ook in Ambacht broeden, maar de ondervleugel heeft een koperachtige kleur. Vandaar de veelzeggende naam 'koperwiek'.

Foto: Jacob Molenaar

Deze koperwieken zijn waarschijnlijk in de avond ervoor opgestegen in het zuiden van Scandinavië, zodat ze met de wind in de rug in één ruk de Noordzee over konden vliegen. 's Nachts zijn boven zee tenslotte de minste gevaren en is het veilig om de oversteek te maken. In de volgende ochtend kwamen ze vervolgens massaal over Nederland, iets wat maar zelden in deze aantallen tegelijk was waargenomen. Een deel van deze koperwieken zal hier gaan overwinteren, maar de meesten zoeken het nog wat zuidelijker dan Nederland op. In ieder geval weg van de broedgebieden, die liggen in de taiga in Scandinavië tot ver in Rusland.

Overigens waren niet alleen de koperwieken op trek. Ook de buizerds profiteerden duidelijk van de wind in de rug. In de afgelopen week zijn ook duizenden van deze roofvogels uit Scandinavië vertrokken op elders in Europa een plekje te vinden om te overwinteren. Hetzelfde geldt voor de ganzen die weer in Nederland de winter komen doorbrengen. Met name kolganzen, met hun kenmerkende wit 'kolletje' boven de snavel, zijn weer massaal gearriveerd in de lage

landen. De strakke V-formaties over Ambacht betreffen in deze tijd van het jaar meestal deze soort. Overigens is deze week de wind weer gedraaid naar het zuiden, dus de meeste vogels wachten weer even betere tijden af...

Heeft u vragen, zelf wat onbekends gezien of andere opmerkingen? Mail me gerust: cornelisfokker@gmail.com

De Herfst is begonnen

Woensdag 7 oktober

Veel regen maar dat merkte de leerlingen van groep 5 van KC de Notenbalk uit Zwijndrecht" helemaal niet

Zo geconcentreerd bezig met wormen zoeken, slakken, paddenstoelen, miljoenpoten, duizendpoten.

Genoeg om te ontdekken op deze spannende Herfst stertocht bij 't Weetpunt.

Iedereen genoot van deze leuke groep jeugd.

De IVN Schoolgidsen van 't Weetpunt

Develpad 169 Zwijndrecht

www.natuur-zw.n;

PERS BERICHTEN

De Brug

► Jong en oud betrekken bij behoud van groen en verbetering van het milieu

Stichting Natuur & Landschap – Zwijndrechtse Waard

Zwijndrecht – De Stichting Natuur & Landschap – Zwijndrechtse Waard bestaat sinds 1989, evenals de Vereniging Arboretum Munnike Park. Vandaar de plek van het informatie centrum 't Weetpunt: midden in het Park langs de Devel bij de Munnikesteeg.

Jong & oud
Het idee was en is jong en oud te betrekken bij behoud van groen en verbetering van het milieu, vooral in de Zwijndrechtse Waard. Veel vrijwilligers zijn daar bij betrokken. Samenwerking met bestaande natuur- en milieuorganisaties en overheid spreekt vanzelf. Denk aan IVN, Natuur & Milieufederatie – Zuid-Holland en de gemeenten Zwijndrecht en Hl Ambacht.

Naaste omgeving
Natuur, milieu, landschap in onze naaste omgeving gaat ons allen aan. Duurzaamheid is leidend. Vandaar dat SN&L-ZW nauw betrokken is bij de Duurzaamheidsmarkt in het kader van de Dag van de Duurzaamheid (10 oktober – de 10de van de 10de).

't Weetpunt is de werkplek van waaruit de activiteiten worden ontplooid. In de Corona tijd moesten de openingen op woensdag-, zaterdag- en zondagmiddag worden stopgezet. Evenals de lessen door schoolgidsen aan leerlingen uit het basisonderwijs.

Gastvrouwen en/of -heren
Als het 't Weetpunt open is, zijn daar gastvrouwen en/of -heren. De groep vrijwilligers die daar voor nodig is, behoeft uitbreiding. Zij zijn "het gezicht naar het publiek". Zij heten bezoekers welkom en zijn beschikbaar om vragen te beantwoorden. Daarnaast zorgen zij o.a. voor koffie of thee en voor het afspeelen van informatieve films, gericht op de Zwijndrechtse Waard.

Het gehele jaar door organiseert IVN natuuractiviteiten voor de jeugd. Een zaterdag- en/of een woensdagmiddag van de maand maken de kinderen met hun (groot) ouders op een ongezwongen manier kennis met de natuur in hun directe omgeving. Het programma is te vinden op de website: www.natuur-zw.nl.

"De Zwijndrechtse Waard is een klein plekje op de landkaart, maar ook op dit kleine plekje zijn nog vele mooie stukjes groen te vinden".

Schoolgidsen
De Schoolgidsen ontvangen op jaarbasis meer dan 4000 leerlingen in de natuur op meerdere locaties: 't Weetpunt, de Kloehoeve en de Hooge Nesse; de Frelustal, het Jeugdpleinpark, de Sophiapolder in Hendrik-Ido-Ambacht; de Molenwei en 't Waalpad in Haarjansdam. Voor het schooljaar 2020-2021 hebben alle scholen in de Zwijndrechtse Waard hun groepen opgegeven voor de natuureducatie. Soms kan voortvervoer gebruikt worden gemaakt van een bus. Elke school ontvangt voor het begin van het cursusjaar alle informatie. Schoolgidsen worden opgeleid door het IVN en komend voorjaar wordt weer een schoolgidsencursus opgestart. Om 4000 of meer kinderen te ontvangen zijn er heel wat nodig.

Werkgroep Flora & Fauna – Zwijndrechtse Waard / Werkgroep Natuuronderhoud 7 W
Een hele mond vol. Deze werkgroep was ooit de Vogelwerkgroep Zwijndrechtse Waard, maar er is meer te zien en te ontdekken dan vogels. De Flora en Fauna WS organiseert in de winter lezingen in 't Weetpunt en 's zomers excursies, bijvoorbeeld op de Hooge Nesse. Bovendien wordt met enige regelmaat een digitale Nieuwsbrieff verzorgd. Gratis De Werkgroep Natuuronderhoud werkt elke 10 dagen op de Hooge Nesse om de natuur letwat in bedwang te houden. Meeien moeten er wel van kunnen genieten.

Meer informatie? www.natuur-zw.nl

Herfstvakantie knutselworkshops

Zwijndrecht – Doe mee aan deze leuke knutselworkshop voor kinderen van 6-12 jaar! Je kunt iets maken of schilderen wat jij zelf wilt. Weet jij niet wat je wilt maken? In Atelier Marjan van Breegel zijn er ideeën genoeg!

Kijdozen, poppen, allerlei bouwwerken, kunstwerken, voertuigen, dieren, kastelen, maskers, lapjeskatten met textiel, schilderijen of boetsen beeldjes. Natuurlijk verzinnen kinderen zelf ook wat ze willen maken. ...

Op zoek naar sporen.

Een mooie zonnige herfstdag.

Donderdag 15 oktober.

School KC de Tweestroom uit Ambacht heeft genoten van een mooie herfstochtend bij 't Weetpunt

23 Leerlingen van groep 5 hebben heel wat ontdekt deze morgen, slakken sporen, sporen van muizen, vogels en zelfs mensen sporen genoeg

Reuk sporen bij de mooie kruidentuin en bloemen tuin.

Genoeg om te ontdekken.

Zelfs braakballen gevonden.

Het was weer een leerzame fijne ochtend voor deze groep uit Ambacht.

Ze willen allemaal graag weer terugkomen.

Het schoolgidsenteam van 't Weetpunt Connie en Lidy

www.natuur-zw.nl

Maak kennis met Marcel van de Merwe, Ambassadeur Leefbare Stad

We maken een rondje langs de Ambassadeurs Leefbare Stad. Dit keer spreken we met Marcel van de Merwe, een Beheerder Spelen in de gemeente Zwijndrecht, wiens enthousiasme niet alleen de jeugd in beweging zet.

Kun je iets over je achtergrond vertellen?

Ik ben al heel mijn werkzame leven actief in de groene ruimte. Om de juiste vaardigheden te verzamelen, heb ik het gehele onderwijstraject doorlopen, van MBO 3 en 4 tot aan een HBO Bedrijfskunde en Communicatie. Ik heb ervaring opgedaan als wijkbeheerder, met name op de gebieden Groen en Spelen. In het verleden heb ik daarnaast gewerkt als begraafplaatsbeheerder. Ik kan je vertellen, dat is een park op zich! Ik krijg er energie van als ik buiten bezig ben in de openbare ruimte en oplossingen mag bedenken die nieuw en innovatief zijn.

Waarom heb je besloten om de cursus Ambassadeur Leefbare Stad te volgen?

We moeten gaan veranderen, het roer moet om. Een duurzame en respectvolle omgang met onze leefomgeving is noodzakelijk. Dit betekent dat bij projecten en beheer met een andere bril moet worden gekeken naar maatregelen. Een nieuw geluid is welkom. Ik draag graag mijn inhoudelijke steentje hieraan bij. De cursus heeft me geholpen om die kennis te verzamelen en de relevante thema's te duiden.

Kun je de kennis in de praktijk toepassen? Is er een duurzaam en natuur inclusief project waar je bijzonder trots op bent?

Zeker weten! Het gaat niet alleen om het toepassen, maar ook om het inspireren en motiveren. We moeten een 'beweging' krijgen zodat we met elkaar anders gaan kijken naar onze omgang met de leefomgeving. Binnen Zwijndrecht gebeuren op dit moment veel leuke initiatieven op het gebied van duurzaamheid, circulariteit en het borgen hiervan. Denk aan het toepassen van het NL Terreinlabel bij groene speeltuinen en het klimaat adaptief inrichten van groen. Maar daar hoort ook bij dat ik collega's inspireer en motiveer om anders te gaan denken. Dat zijn allemaal zaken waar ik me als Ambassadeur Leefbare Stad hard voor maak.

Wil je ook een Ambassadeur Leefbare Stad worden? Bekijk dan onze speciale [pagina](#) over deze 9-daagse cursus of [meld je direct aan](#) bij Hogeschool Van Hall Larenstein. In december 2020 gaat de vijfde lichting alweer van start.

ANDER NIEUWS

Het beste advies bij maaifouten: ruiterlijk schuld erkennen

Burgers met smartphones rekenen af met gretige grasmaaiers

De groensector stond er gekleurd op deze zomer. Maaifouten waardoor natuur werd vernield trokken de aandacht. Het kan beter en wie toch in de fout gaat, moet schuld bekennen.

Kansen zeldzame vlinder gesmoord in berm Posterholt. Foto: Rina Huisman.

Auteur: Bart Mullink

Gewoontegedrag, inaccurate kaarten, gebrekkige communicatie: het zijn gemene valkuilen waarin partijen die verantwoordelijk zijn voor maaiwerkzaamheden, hard kunnen vallen. Het is niet de bedoeling dat het gebeurt, weten ook groenaannemers zelf. Zij onderstrepen er alles aan te doen om het te voorkomen. Want meer dan ooit staan landschapsbeleving en biodiversiteit hoog in het vaandel. Tegelijk staan burgers klaar om missers te fotograferen en wereldkundig te maken. Zoals in Hoensbroek, waar een vlindertuin met ingezaaide bloemen, vaste planten en struiken plat werd gemaaid.

'Ruiterlijk schuld erkennen als het fout gaat en de fout te herstellen,' geeft Erik Punt van [De Eijk Groep](#) als advies, al is het maar om de reputatieschade te beperken. 'Dat herstel zal nooit van de ene op de andere dag lukken, maar doe het in elk geval zo goed mogelijk.' Douwe Snoek van [Snoek Puur Groen](#) onderstreept ook dat het geen zin heeft uitvluchten te bedenken. 'Daarmee maak je het alleen maar erger. Zeg: "Sorry, iemand heeft een fout gemaakt; die proberen we recht te zetten."' Dat is wat hem betreft genoeg. 'Een hetze die blijft doorgaan, kun je negeren.'

'Bedenk geen uitvluchten, want daarmee maak je het alleen maar erger'

Kaart

De stichting die de vlindertuin in Hoensbroek samen met bewoners beheert, is in zak en as. De gemeente spreekt van een vergissing bij de groenaannemer. Deze zou de aangeleverde kaart niet goed hebben bekeken. Maaikaartperikelen speelden ook een rol bij vernieling van een bloemrijke berm in Amsterdam, onderdeel van een aangelegde natuurstrook. De gemeente had in het project 120.000 euro gestoken. Helaas bleek de maaikaart die de aannemer gebruikte, niet geactualiseerd. Een nieuwe was volgens de gemeente

wel gemaaid, maar zou niet op de bestemde plek zijn aangekomen. In Rotterdam bleek de tentoonstellingswaar van het Natuurhistorisch Museum zelfs niet veilig voor een gretige grasmaaier. Het getroffen veld naast het museum was ingericht als stadsnatuurrreservaat. Museumbezoekers konden daar het gevarieerde planten- en dierenleven bewonderen. Na de maaibeurt niet meer. Een leeg veld bleef over.

Oeveronderhoud

In Arnhem was het ook raak. Daar had bij oeveronderhoud een deel van de begroeiing moeten blijven staan, maar werd per ongeluk alles gemaaid. In Houten ruimde een overijverige maaier recent aangelegde natuur op. Een flink veld dat was ingezaaid met een mengsel van verschillende bloesoorten, miste nog maar een kleinigheid, want alleen een wandelpad en wat visstekjes moesten worden uitgemaaid. Niet het hele veld diende te worden gekortwiek, zoals abusievelijk gebeurde.

Een misser met haast fatale gevolgen voor een zeldzame vlinder vond plaats in het Limburgse Posterholt. Door maaiwerk langs de weg werd het beschermde leefgebied van het Donker pimpernelblauwtje om zeep geholpen. Het was de laatste locatie waar de bedreigde soort in Nederland nog voorkomt. Onzeker is of volgend jaar nog een levensvatbare populatie over blijkt te zijn.

Bordjes

In de groenvoorziening werken praktische mensen, weet Peter Koop van [De Enk Groen & Golf](#). Soms doen ze iets al twintig jaar en werken dan haast op de automatische piloot. 'Dan dringt misschien niet door dat net dit voorjaar een aantal vakken is ingezaaid met een mengsel van kruiden die nog even moeten blijven staan.' De communicatie bij zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer vereist meer aandacht, meent Koop. Zeker bij grote opdrachtgevers ziet hij plannen voor groenvoorzieningen langs veel schakels gaan waarbij onderweg weleens informatie blijft steken. 'Uiteindelijk belandt een beheerplan bij de voorman en die moet het weer doorgeven aan de maaier. Dan ben je zo vijf keer het doorgeven van de boodschap verder.' Begrijpelijk, meent hij, dat sommigen dan maar voor de zekerheid bordjes plaatsen met: "niet maaien".

De berichten over maaimissers brachten twee boswachters van [Natuurmonumenten](#) ertoe om mensen op te roepen om zelf dit soort bordjes te plaatsen bij beschermwaardig groen in hun omgeving. Ze ontwikkelden het 'Maaimenietje'. Een handleiding hoe dit bord te maken werd geplaatst op de website van hun werkgever. Het helpt volgens de verschillende ondernemers ook als zowel aanleg als onderhoud in één contract worden aanbesteed. Omdat je wat je zelf hebt aangelegd, sowieso niet snel over het hoofd ziet.

Bedrijfsvoering

Erik Punt ziet zowel het probleem als de oplossing in de bedrijfsvoering. 'Het gaat fout in de communicatie. Informatie komt niet bij degene die het werk uitvoert. Die weet niet beter dan te moeten maaien wat op de tekening staat.' Het kan al fout gaan bij de opdrachtgever, weet hij, als informatie daar niet in de kaart wordt verwerkt. 'Dan komt de verkeerde tekening bij de aannemer en uiteindelijk bij de machinist terecht. Het kan ook nog gebeuren dat een goede kaart wel beschikbaar is, maar dat deze niet wordt gedeeld met de machinist.' Het is dan nog steeds mogelijk dat een machinist, ook al staat deze niet op de kaart, zelf een vliedertuin herkent. Of een berm vol bloemen in bloei. En dat die dan bedenkt dat het geen goed idee is om daar met de maaier overheen te gaan. De Eijk Groep bijvoorbeeld laat medewerkers een flora- en faunacursus volgen om de kans op zulk zelfstandig wijs opereren te bevorderen. Punt: 'Onze mensen zijn hierdoor in staat bijzondere flora en fauna eruit te pikken en een eventueel maaifoutrisico te herkennen.'

'Voor een beheerplan bij de maaimachinist is, ben je zo vijf schakels verder'

Ongestraft

Willy den Ouden van groenaannemer [J. van Esch](#) denkt niet dat tegenwoordig meer fout gaat dan vroeger, ook al moet vaker rekening worden gehouden met natuurwaarden. Hij ziet vooral dat mensen heel gemakkelijk foto's maken en rondsturen met hun telefoons zodra er iets is misgegaan. 'Je kunt fouten niet meer ongestraft maken.' Het treft daarom temeer dat met de opkomst van meer speciale maaivoorschriften de technologie om daarnaar te handelen, mee ontwikkelt. Met digitale GIS-kaarten kunnen medewerkers op de maaimachine elk moment zien wat hun te doen staat. Op een scherm is met behulp van gps steeds exact te zien wat waar te doen. Den Ouden: 'Groen betekent: maaien; rood: niet maaien.' Het is volgens hem een hele vooruitgang ten opzichte van de traditionele papieren kaarten. 'Dat waren weinig handzame grote kaarten. Die gingen de mensen tijdens het werk op de maaimachine niet gauw meer uitrollen. J. van Esch werkt nu standaard met GIS, onderstreept hij. Alle 'meer professionele bedrijven' doen dat volgens hem

onderhand.

Snoek is enthousiast over een GIS-hulpprogramma (*Werkwijze*) dat hij dit jaar aanschafte om digitale kaarten beter te kunnen gebruiken. Want er kan wel veel digitaal zijn tegenwoordig, het is de kunst om daarmee informatie efficiënt bij de mensen op de maaimachines te krijgen, zo weet hij. 'We kunnen met *Werkwijze* nu veel preciezer sturen. Scholen willen bijvoorbeeld niet graag dat we komen maaien als er examens zijn. Het was vroeger bijna niet te doen: al die verschillende datums en tijden, voor al die locaties, op de juiste manier bij de mensen krijgen. Nu is het een kwestie van invoeren op de computer. De machinist ziet vervolgens rood op zijn scherm en weet dan direct: niet maaien.' Snoek meent dat veel groenbeheerders met de toepassing van GIS nog een lange weg hebben te gaan. 'Ik denk zelfs dat het overgrote deel van de maaimachinisten nog werkt zonder digitale gegevens te gebruiken.'

'Dankzij GIS zijn fouten veel makkelijker te voorkomen dan vroeger'

Ruimte

Volgens Anthonie Stip van [De Vlinderstichting](#) is de maaiproblematiek geenszins nieuw. 'Hij speelt al een behoorlijke tijd, maar heeft dit jaar inderdaad wel flink wat aandacht gehad. Ook door ons toedoen, kan ik wel zeggen. Hij ziet de natuur in heel Nederland onder druk staan omdat het landschap steeds intensiever wordt gebruikt. 'Landbouw, industrie, wonen; in Nederland heeft zo ongeveer elke vierkante meter wel een bestemming. Daardoor is er steeds minder ruimte voor natuurlijke flora en fauna. In bermen is er vaak nog wel plaats voor. Door de toenemende ruimtedruk zijn die voor de natuur van relatief steeds groter belang geworden.'

Zo werd het laatste leefgebied vernield van het Donker pimperlblauwtje, genoemd naar zijn exclusieve waardplant, de Grote pimperl. Het is een bijzonder lid van de vlinderfamilie, legt Stip uit. Met geurstoffen weet de larve, zodra hij genoeg heeft gegeten van de Grote pimperl, een bepaalde mierensoort wijs te maken dat hij een van hun is. De mieren nemen hem daarop mee in hun nest in de grond, waar hij comfortabel kan overwinteren. Na het maaidebacle werd in allerijl in omliggende gebieden

gezocht naar Grote pimpnellen. Met succes. Ze werden verplant naar de betrokken berm, waar daarna de extreme droogte de meeste helaas fataal werd.

Anthonie Stip van De Vlinderstichting

Stoppen met maaien is geen oplossing voor bermnatuur, onderstreept hij. Maaien kan juist bijdragen aan biodiversiteit. Het gaat erom dat het beheer wordt afgestemd op de lokale situatie. Dat wil zeggen: op een goed moment, op een goede manier. Vaak betekent dat gefaseerd. Om de markt te helpen het goed te doen, heeft De Vlinderstichting samen met [Stichting Groenkeur](#) het Kleurkeur-certificaat ontwikkeld. Hij zag al verschillende contracten op de markt komen waarbij er expliciet om werd gevraagd.

Eigen verantwoordelijkheid

Digitale kaarten zijn gemakkelijker bij te werken en praktischer in het gebruik. Maar ook deze kunnen fouten bevatten, bijvoorbeeld als veranderde omstandigheden niet blijken te zijn ingevoerd. Reden voor groenvoorzieners te waarschuwen dat je er nooit helemaal blind op moet varen. Ze onderstrepen de eigen verantwoordelijkheid van medewerkers om ook zelf op te letten, maar ook de verantwoordelijkheid van opdrachtgevers en -nemers in het algemeen.

'Bij veel opdrachtgevers werken we met vaste ploegen die gebiedskennis opbouwen,' schetst Mark Brandwijk van [Verheij Integrale groenzorg](#) de aanpak van het bedrijf. 'Zij kennen daardoor ook de locaties waar bijvoorbeeld ecologisch maaibeheer moet worden toegepast.' De verschillende ondernemers zien voor gemeenten hetzelfde doel: bevorderen van de betrokkenheid bij het te beheren areaal, vaker nieuwe contractvormen kiezen waarbij één partij zowel de aanleg van groen als een aantal jaren onderhoud krijgt gegund.

'Personeel ontwikkelt gebiedskennis en krijgt inzicht in flora en

fauna'

Informatie uit verschillende bronnen draagt bij aan een zo compleet mogelijk beeld. Brandwijk: 'Bewonersinitiatieven bijvoorbeeld worden zowel fysiek als digitaal goed aangegeven.' Fysiek door middel van "paal-en-draad" en zelfbeheerpalen en digitaal in de beheerkaarten. Alle informatie,' voegt hij daaraan toe, 'wordt ook gedeeld met eventuele onderaannemers. Zo wordt de kans op fouten nihil. Maar... het blijft mensenwerk.'

Nieuw Europees landbouwbeleid legt bom onder duurzame toekomst

[Vogelbescherming Nederland](#)

18-OKT-2020 - Het is niet sexy maar raakt ons allemaal: het Europese landbouwbeleid, in jargon het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, is een van de grootste geldpompmachines ter wereld. Dit beleid wordt nu herzien, maar de uitgelekte plannen zijn ronduit alarmerend: als het aan de drie grootste groepen binnen het Europees Parlement ligt worden de biodiversiteits- en klimaatcrises vergroot in plaats van opgelost.

Het *Gemeenschappelijk Landbouwbeleid* omvat maar liefst 40 procent van de hele Europese begroting. 400 miljard euro gaat naar de sector die belast is met de nobele taak ons te voeden, maar intussen sterk bijdraagt aan het grootste biodiversiteitsverlies sinds het uitsterven van de dinosaurïers. De landbouwsector krijgt subsidie zonder dat daar harde voorwaarden voor een duurzaam bedrijf aan gekoppeld zijn. Talloze studies laten zien dat sinds 1980 in Europa meer dan 55 procent van de boerenlandvogels is verdwenen. Ook de bijen, vlinders en andere insecten gaan hard in aantal achteruit.

Het moet anders

Het Europese landbouwbeleid was alleen al hierom toe aan een herziening: het is voor de planeet niet houdbaar. De biodiversiteitscrisis en de klimaatcrisis zullen de komende decennia steeds meer van ons vragen. Wij mensen zijn afhankelijk van de natuur in de breedste zin van het woord. Van de bodem, het water, planten, dieren... Dat vraagt om een beleid waar natuur en milieu van profiteren, zodat het ons welzijn ook ten goede komt. Gezondheid boven financiële winst. Juist nu in dit Corona-tijdperk verlangen burgers meer dan ooit naar een gezonde, natuurlijke leefomgeving.

Achterkamertjespolitiek

Deze week lekte in Brussel echter uit dat in achterkamertjes een nieuw beleid is bekokstoofd, dat een duurzame toekomst geen stap dichterbij brengt. *Business as usual*: machtsblokken van de grootschalige landbouwindustrie hebben tegen de roep van wetenschap en natuur- en milieuorganisaties in een forse invloed gekregen op Europese politici en pleiten voor verdere intensivering in plaats van verduurzaming. Het verlies aan biodiversiteit en het ineensstorten van ecosystemen zijn de twee grootste bedreigingen voor de mensheid in het volgende decennium, zo constateerde dezelfde EU al eerder. In Europa groeit het bewustzijn dat er iets

Grutto (Bron: Piet Munsterman)

moet veranderen, nu het nog kan. Denk aan het plan [Farm to Fork](#) (van boer tot bord), met plannen van de Europese Commissie om de landbouw te verduurzamen. Of de [recente film](#) van David Attenborough, met daarin de oproep om de natuur te herstellen. Of de Biodiversity Strategy, met plannen om het uitsterven van soorten te stoppen.

Wat is er aan de hand?

Europa is dus doordrongen van de noodzaak om te verduurzamen. Des te onbegrijpelijker zijn de uitgelekte plannen, waaruit blijkt dat de drie grootste politieke groepen in de EU – *European People's Party* (EPP), *Socialists and democrats* (S&Ds) en *Renew Europe* tot een overeenkomst zijn gekomen over de inhoud van een nieuw landbouwbeleid dat de problemen verder vergroot. Vanuit Nederland maken Europarlementariërs vanuit CDA en ChristenUnie (EPP), PvdA (S&D), VVD en D66 (Renew) hier deel van uit. Vooral de bijdrage van de PvdA is

opmerkelijk, omdat men hiermee feitelijk afstand neemt van het gedachtengoed van partijgenoot Frans Timmermans, initiatiefnemer van de Europese *Green Deal* voor duurzaamheid.

Patrijs (Bron: Koos Dansen)

Verder uitkleden

Uit de plannen blijkt dat de partijen die deze overeenkomst gesloten hebben géén extra ruimte gaan bieden voor natuur en landschap op landbouwgrond, doorgaan met het ondersteunen van het droogleggen van veengronden (en daarmee het klimaatprobleem alleen maar vergroten), en door het toestaan van het vernietigen van bestaande soortenrijke graslanden in beschermde Natura2000 natuurgebieden. Verder houdt deze overeenkomst in dat een veel te groot deel van het landbouwbudget opgaat aan het uitbetalen van subsidies voor simpelweg het hebben van landbouwgrond, in plaats van het uitbetalen op basis van een prestatie waar de inwoners en natuur van de EU ook wat aan hebben. Verder wordt het kleine deel van het budget dat beschikbaar is voor natuur en landschap verder uitgekleet ten behoeve van economische ontwikkelingen.

Wat nu?

Komende week stemt het Europees Parlement over dit voorstel voor het nieuwe Europese Landbouwbeleid, in feite over hoe de toekomst van de landbouw er de komende jaren uit gaat zien. Als de landbouwlobbyisten hun zin krijgen, gaan we door op de huidige voet met het aansporen van intensieve veehouderij, verdroging van de grond, het gebruik van pesticiden, monotone gewasculturen en dus verdere vernietiging van onze biodiversiteit.

Veldleeuwerik (Bron: Mark Zekhuis)

Hervorming van het Europese Landbouwbeleid is hét moment voor een koersverandering. Door het landbouwbeleid drastisch te verduurzamen, boeren door middel van subsidies aan te moedigen over te stappen op natuurvriendelijke landbouw, vernatting van hun gronden, te zorgen voor natuurlijke landschapselementen op hun land, groenstroken aan te leggen en het gebruik van pesticiden te ontmoedigen wordt de sector een positieve in plaats van negatieve invloed op de planeet. Een planeet die ook voor onze kinderen en kleinkinderen leefbaar blijft.

Het is nu aan iedereen in de Nederlandse en Europese politiek om met kracht de noodzaak van een duurzamer landbouwsysteem te bepleiten, dat problemen oplost in plaats van ze te creëren. Alleen zó komen we dichterbij oplossingen voor het verlies van biodiversiteit, natuur, landschap en versterkte opwarming door klimaatverandering.

Laat van je horen!

De tijd dringt, maar het is nog niet te laat. Laat daarom van je horen! Gebruik op social media de hashtag #FutureofCAP en spreek je uit voor een duurzaam en leefbaar Europa.

Marieke Dijkman, [Vogelbescherming](#)

Foto's: Arnold van Vliet; Koos Dansen; Piet Munsterman & Mark Zekhuis, [Saxifraga](#)

(her)ken jij alle muizen?

Ook muizen die eigenlijk geen muizen zijn?

[Zoogdierverseniging](#)

8-Okt-2020 - Na het grote succes van de quiz over het herkennen van roofdieren lanceert de Zoogdierverseniging nu een quiz over het herkennen van muizen. Eigenlijk gaat deze niet alleen over muizen, want wat mensen in de volksmond 'muizen' noemen, zijn feitelijk vier (!) groepen kleine zoogdieren. Hoeveel kan jij er goed herkennen? Doe snel de quiz!

Ware muizen

De verschillende soorten 'muizen' zijn te onderscheiden aan vorm, oren en de vachtkleur. De 'ware muizen' lijken het meest op een typische muis: grote oren, kraalootjes en een lange staart (denk aan Mickey Mouse!). Hieronder vallen de [huismuis](#), [bosmuis](#), [grote bosmuis](#), [dwergmuis](#), maar ook de [bruine](#) en [zwarte rat](#).

Woelmuizen

Minder bekend is de groep woelmuizen met hun stompe kop, korte staart en hun in de vacht verborgen oren. Het zijn haast een soort van 'wandelende kroketjes'. Voor de natuur is de belangrijkste woelmuis in Nederland de [veldmuis](#), die het stapelvoedsel vormt van tal van roofdieren en roofvogels. Andere woelmuizen zijn de [noordse woelmuis](#) (waarvan de ondersoort 'arenicola' alleen in Nederland voorkomt), de [aardmuis](#), [ondergrondse woelmuis](#), [woelrat](#) en de [rosse woelmuis](#). De rosse woelmuis is bovendien dag-actief en veel in bossen te vinden en wordt daardoor vaak voor een 'bosmuis' aangezien.

Slaapmuizen

De derde groep zijn de 'slaapmuizen', die zo worden genoemd omdat deze soorten een winterslaap houden. De [hazelmuis](#) (het 'aapje van het zuiden') en de [eikelmuis](#) leven in Zuid-Limburg en zijn beiden ernstig bedreigd. De Zoogdierverseniging doet er alles aan om deze soorten te behouden voor Nederland.

Spitsmuizen

De laatste groep bestaat uit de spitsmuizen: kleine watervlugge 'mini-egeltjes' die met hun scherpe tandjes vrijwel continu op jacht zijn naar eetbare andere diertjes. De kleinste soort is de [dwergspitsmuis](#), die nauwelijks meer dan vier gram weegt. Algemener is de [bosspitsmuis](#) (*Sorex araneus/coronatus*). Het zijn feitelijk twee soorten, maar die kunnen enkel door experts of door een DNA-analyse onderscheiden worden. De grootste spitsmuis is de [waterspitsmuis](#), die zijn voedsel in en langs het water zoekt. Meest bekend is de [huisspitsmuis](#), de 'muis' die het meest door de kat wordt gevangen, maar niet opgegeten vanwege de sterke stank. Het minst bekend is de [veldspitsmuis](#) die voorkomt in Zeeuws-Vlaanderen en delen van Drenthe

Hazelmuis (Bron: Maurice Tijn)

en Twente.

Doe de quiz!

Kortom, mocht iemand ooit nog vragen of je bang bent voor muizen, dan kan je met een gerust hart antwoorden: geen idee, welk klein zoogdier bedoel je precies? En heb je de smaak te pakken, test dan nu je kennis over kleine zoogdieren met behulp van [deze quiz](#).

<https://www.zoogdiervereniging.nl/formulier/herken-het-muisje#no-back>

Tekst: Maurice La Haye en Glenn Lelieveld, [Zoogdiervereniging](#)

Foto: Maurice Tijn

Quiz: Glenn Lelieveld en Merijn van den Hoogenhoff

INFRANATUUR BEGINT BIJ NIEUWE SAMENWERKING

ECOLOGISCHE
VERBINDINGEN

MOOIER!

MINDER
STRESS BIJ
VERKEERS-
DEELNEMERS

BETERE
FUNSTOF
INVANGEN

AL MEER DAN 400
VAKMENSEN ZIJN
OPGELEID VOLGENS
KLEURKEUR

SAMENWERKEN
AAN ECOLOGISCHE
KWALITEIT!

BETERE
WATER
RETENTIE

MINDER
PLAGEN

KLEUR KEUR IS
REEDS OPGENOMEN
IN MENIG BESTEK

~~REGULIER
BERMBEHEER~~
• MEER CO₂ UITSTOOT
• MEER WERK
• HOGERE KOSTEN

YES!
GEFASEERD
MAAIEN

KLEURKEUR
RICHTLIJNEN VOOR
MAAIEN & BEHEER
OPGESTELD DOOR
20
SAMENWERKINGS-
PARTNERS

ECOLOGISCH
BERMBEHEER
HEEFT VELE
VOORDELEN

VERBETERDE
BIODIVERSITEIT!

Gemiva winkel in het Weetpunt

Beste mensen,

Het bestuur van de Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard heeft besloten om m.i.v. zaterdag 17 oktober 2020 het Weetpunt voor 4 weken te sluiten.

Er kunnen dan ook geen enkele activiteiten meer plaatsvinden in dit gebouw.

De situatie m.b.t. het Coronavirus in deze regio nopen ons om dit besluit te nemen.

Over 3 weken zullen we ons beraden of het informatiecentrum 't Weetpunt weer open kan.

We hopen dat u begrip heeft voor dit besluit.

We hopen ook dat u allen gezond blijft!

Met vriendelijke groet, Wim Los Voorzitter St. N&LZW

GEMIVA-SVG GROEP

Samen maken we het verschil

Vogelhuisjes

Kaarsen

Decoratie

Aardewerk

Vogelvoerbakjes

En nog veel meer leuke dingen voor u huis

U steunt hier Gemiva het Weetpunt

Contante betaling

Buiten de regio

Wisent helpt bij terugdringen exoten

[ARK Natuurontwikkeling](#)

27-SEP-2020 - Op de Slikken van De Heen lopen sinds begin dit jaar wisenten en rode geuzen, samen met konikpaarden. De grote grazers helpen de verruiging in het natuurgebied terug te dringen en zo het halfopen landschap duurzaam te behouden. Daarnaast overwoekeren adelaarsvarens het grasland en rukken exoten als reuzenberenklauw en dijkviltbraam op. De grote grazers maken hier echter korte metten mee.

Het halfopen landschap van de Slikken van De Heen in de provincie Zeeland is ecologisch heel waardevol. Omdat dit halfopen landschap verruigt en wordt overwoekerd door exoten en adelaarsvarens zijn er grote grazers in het gebied gebracht. Ze moeten de verruiging terugdringen en het landschap open houden.

Het knakken van de adelaarsvaren

Adelaarsvaren wordt door de grazers in het voorjaar gegeten als de jonge scheuten met opgerold blad uit de grond komen. Deze vraat blijkt echter onvoldoende om de varens in te tomen, waardoor er later in het seizoen alsnog grote aaneengesloten velden adelaarsvaren ontstaan. En toch weten de wisenten de adelaarsvaren in te tomen. Adelaarsvaren is namelijk een plant die gemakkelijk afbreekt en gevoelig is voor betreding. De wisenten blijken het hoogst aantrekkelijk te vinden om in de velden met adelaarsvaren te gaan liggen. Ze nemen er ook graag een 'zandbad'. Met name rond en onder wilgenbosjes worden de adelaarsvarens door de wisenten geknakt, omdat de wisenten graag wilg eten en de bomen gebruiken om te schuren. Stapje voor stapje worden robuuste horsten met adelaarsvaren zo opengebroken, waardoor andere soorten zoals gewone agrimonie en grote keverorchis weer een kans krijgen. Volgend groeiseizoen zal blijken of het een tijdelijk of blijvend effect is en welke plantensoorten hiervan profiteren.

Rode geuzen - een runderras - vinden reuzenberenklauw ook lekker (Bron: Esther Linnartz)

Berenklauw zingt een toentje lager

Voor de komst van de nieuwe grazers had reuzenberenklauw zich stevig uitgebreid tot diep in het gebied. De rode geuzen en de wisenten vinden de reuzenberenklauw echter uiterst smakelijk. Ze houden de berenklauw dan ook flink onder de duim. In eerste instantie hebben ze vooral de gemakkelijk bereikbare reuzenberenklauw gegeten, maar nu die voorraad op is, gaan ze op zoek naar de minder gemakkelijk bereikbare exemplaren. Zo lopen ze ook dwars door velden adelaarsvaren heen om bij die ene plant te komen en breken zo de velden adelaarsvaren verder open. Reuzenberenklauw komt nu alleen nog maar in bloei op de spaarzame slecht bereikbare plekken, zoals in hoge dijkviltbraamstruwelen en tussen de wirwar aan takken van omgewaaide boswilgen. Door de druk van de grazers krijgt reuzenberenklauw geen kans meer om te woekeren en vormt zo geen bedreiging meer voor de biodiversiteit op de Slikken van De Heen.

Snoeien van dijkviltbraam

Wisent aan de snoei (Bron: Esther Linnartz)

Datzelfde geldt voor de dijkviltbraam, een prachtige nectarbron die bovendien veel bessen geeft. Een welkome soort, maar tevens een onbesuisde groeier. De soort neemt enorm toe en overwoekert zelfs inheems struweel. Wisenten weten de smaak van dijkviltbraam echter te waarderen en menige struik is al stevig gesnoeid. Of ze de groei hiermee voldoende weten te remmen zal de komende jaren blijken.

Zo hebben de wisenten en rode geuzen al in korte tijd een flink positief effect op het landschap van de Slikken van De Heen. Het gebied is tot begin 2021 afsloten voor publiek zodat de wisenten in alle rust het gebied verder kunnen verkennen. Langs de randen van het gebied loopt een wandelpad vanaf waar je de grazers vaak kunt zien. Ook organiseert Het Zeeuwse Landschap excursies naar de wisenten. Voor meer informatie hierover zie de [website van Het Zeeuwse Landschap](#).

De sleutelrol van de wisent in het landschap (Bron: Jeroen Helmer)

Kort nieuws

BOVENSTEBESTEBERMBEHEERDER VAN 2020

De gemeente Gouda is door de Vlinderstichting en Stichting Groenkeur uitgeroepen tot BovensteBesteBermbeheerder van 2020

Al vele jaren worden veel bermen in deze gemeente op een zodanige manier beheerd dat bloemen, en daarmee ook vlinders en andere bestuivers, goede leefomstandigheden hebben.

De jury bestond uit Patrick Jansen van Wageningen Universiteit, tv-tuinman Lodewijk Hoekstra, Dick Oosthoek van Stichting Groenkeur en Anthonie Stip en Albert Vliegthart van de Vlinderstichting. Andere genomineerden die hoog eindigden zijn de gemeenten Noordoostpolder, Maasgouw, Utrecht, Gemert Bakel, Goes en Stadsdeel Oost Amsterdam.

Bron: Nature Today

WATERSCHAPPEN HANDHAVEN VERBODEN OP GEBRUIK WATER

Waterschappen in gebieden waar het deze zomer weer zeer droog is geweest, handhaven hun verboden op het gebruik van grond- en oppervlaktewater. Gewoonlijk vervallen deze verboden per 1 oktober, maar het is in delen van Nederland nog zo droog dat extra maatregelen nodig zijn. De voorgaande droge jaren 2018 en 2019 hebben volgens waterschap Vechtstromen aangetoond dat de natuur anders onherstelbare schade kan oplopen.

Oppompen

Waterschap De Dommel verlengt het verbod op het oppompen van water uit beken en sloten in het stroomgebied van de Beerze en de Reusel en het hele gebied ten zuiden van het Wilhelminakanaal. Er mag ook geen water worden gehaald uit vennen en visvijvers.

Droogste jaar ooit

In het oosten van het land is het neerslagtekort opgelopen tot net onder dat van 1976, dat geldt als het droogste jaar ooit. Waterschap Rijn en IJssel denkt dat het nog weken tot maanden gaat duren voor de watervoorraad voldoende is aangevuld. Naast het verbod op watergebruik roept het schap boeren daarom op om verbodsbuizen tussen sloten af te sluiten, om zo veel mogelijk water langs de landbouwgrond vast te houden.

**vrijwilligers
gevraagd!**

M/V

vrijwilliger worden?

Stichting Natuur & Landschap Zwijndrechtse Waard

**Wij bieden wij u de mogelijkheid aan om een (korte of eendaagse) cursus te volgen.
Er zijn vele mogelijkheden informeer gewoon eens!**

Werkgroep Flora en fauna

Werkgroep Weetpunt

Vogel Werkgroep

Werkgroep natuuronderhoud

Boeren adviseren met erf beleid

**O.a. door het maken en plaatsen van
vogelkasten**

**Gastvrouw of gastheer voor het
“Weetpunt”**

Vogeltellers

**Vogels tellen is leuk en kan eenvoudig
beginnen**

Excursies leiders

Werken in de natuur

Folder beschikbaar